

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(вибіркова фахова навчальна дисципліна)

Державні фінанси

Розробник Людмила КАПАСВА, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування, кандидат економічних наук, доцент

Полтава 2022 р.

Назва навчальної дисципліни	Державні фінанси
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	Фахова вибіркова навчальна дисципліна
Назва структурного підрозділу	Кафедра фінансів, банківської справи та страхування
Контакти дані розробників, які залучені до викладання	<i>Викладач:</i> Капаєва Людмила, кандидат економічних наук, доцент <i>Контакти:</i> ауд. 12 (приміщення деканату обліку та фінансів) <i>e-mail:</i> liudmyla.kapaieva@pdaa.edu.ua , тел.. 050-32-77-840, https://www.pdau.edu.ua/people/kapayeva-lyudmyla-mykolayivna
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність Освітня програма	072 Фінанси, банківська справа та страхування ОПП Фінанси, банківська справа та страхування
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Фінанси

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти фундаментальних знань з організації та функціонування державних фінансів.

Основні завдання навчальної дисципліни: набуття теоретичних знань та вироблення практичних навичок у сфері формування і використання фінансових ресурсів держави з метою реалізації покладених на неї функцій, забезпечення стабільності бюджетної системи, фінансової безпеки та стійкого економічного зростання.

Компетентності:

Інтегральна:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування, або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Загальні:

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК10. Здатність працювати у команді.

ЗК12 Здатність працювати автономно.

ЗК13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Спеціальні (предметні, фахові):

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

Програмні результати навчання:

ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

Програма та структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	денна форма ФБСС-бд-2022				заочна форма ФБСС-бз-2022			
	усь- ого	у тому числі			усь- ого	у тому числі		
		л	п	с.р		л	п	с.р
Тема 1. Державні фінанси: їх сутність, призначення та роль.	16	2	4	10	16	2	-	14
Тема 2. Бюджетна система та бюджетний устрій.	16	2	4	10	16	-	-	16
Тема 3. Система місцевих бюджетів.	16	2	4	10	16	-	-	16
Тема 4. Державний кредит і управління державним боргом.	16	2	4	10	16	-	-	16
Тема 5. Державні цільові фонди та державне страхування.	14	2	2	10	14	-	-	14
Тема 6. Фінанси державних підприємств і організацій.	14	2	2	10	14	2	-	12
Тема 7. Державний фінансовий контроль.	14	2	2	10	14	-	-	14
Тема 8. Фінансові аспекти зовнішньоекономічної діяльності держави.	14	2	2	10	14	-	2	12
- у т. ч. індивідуальне завдання	20	-	-	20	50	-	-	50
Усього годин	120	16	24	80	120	4	2	114

Оцінювання результатів навчання**Форми оцінювання результатів навчання****Денна форма**

Програмні результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Виконання вправ на практичних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи	Опитування	Розв'язування тестів	
ПР 03	6	7	4	8	25
ПР 04	6	7	4	8	25
ПР 05	6	7	4	8	25
ПР 21	6	7	4	8	25
Разом	24	28	16	32	100

Заочна форма

Програмні результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Виконання вправ на практичних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи	Опитування	Розв'язування тестів	
ПР 03	0	18	1	6	25
ПР 04	1	17	1	6	25
ПР 05	2	17	1	5	25
ПР 21	0	18	1	6	25
Разом	3	70	4	23	100

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назви тем	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти									
	денна форма					заочна форма				
	Виконання вправ на практичних заняттях	Завдання самостійної роботи	Опитування	Розв'язування тестів	Разом	Виконання вправ на практичних заняттях	Завдання самостійної роботи	Опитування	Розв'язування тестів	Разом
Тема 1. Економічна природа, сутність та система державних фінансів Державна фінансова політика та управління державними фінансами.	3	3	2	4	12	-	3	-	-	3
Тема 2. Бюджет і бюджетна система України.	3	3	2	4	12	-	3	-	-	3
Тема 3. Система місцевих бюджетів. Бюджетне регулювання та міжбюджетні відносини.	3	3	2	4	12	-	3	-	-	3
Тема 4. Державний кредит і державний борг.	3	3	2	4	12	-	3	-	-	3
Тема 5. Державні цільові	3	3	2	4	12	-	3	-	-	3

фонди та державне страхування.										
Тема 6. Фінанси державних підприємств і організацій.	3	3	2	4	12	-	3	-	-	3
Тема 7. Державний фінансовий контроль.	3	3	2	4	12	-	3	-	-	3
Тема 8. Фінансові аспекти зовнішньоекономічної діяльності держави.	3	3	2	4	12	3	3	4	23	33
Індивідуальне пошукове завдання	-	4	-	-	4	-	46	-	-	46
Разом	24	28	16	32	100	3	70	4	23	100

Трудомісткість:

Загальна кількість годин 120 год.

Кількість кредитів 4,0.

Форма семестрового контролю – залік.

Політика навчальної дисципліни

Відвідування занять є обов'язковим. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувачі вищої освіти отримує на занятті 0 балів та зобов'язаний відпрацювати таке заняття.

Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: <https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>.

Є можливість опанування даної навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності (внутрішньої/міжнародної) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та/або індивідуальними запрошеннями. Визнання та пере зарахування результатів такого навчання відбувається спеціально створеною комісією на підставі поданих здобувачем вищої освіти відповідних документів з використанням Європейської кредитно-трансфертної системи. Організаційні процеси навчання за програми академічної мобільності регламентуються Положенням про академічну мобільність здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Державні фінанси: їх сутність, призначення та роль.

Державні фінанси як економічна категорія, їх об'єктивна необхідність, зміст і призначення в суспільстві. Роль державних фінансів в розподілі і перерозподілі валового внутрішнього продукту і національного доходу. Фінансові методи регулювання економічних і соціальних процесів в державі.

Еволюція науки про Державні фінанси. Місце та значення державних фінансів у фінансовій системі країни. Роль Державних фінансів в умовах ринкової економіки. Сукупність заходів, що забезпечують використання фінансів як одного з дійових важелів економічної політики держави. Функції державних фінансів. Правові основи фінансів держави в Україні.

Склад і структура державних фінансів в Україні, їх правова та організаційна основа. Характеристика окремих ланок державних фінансів. Взаємозв'язок між окремими сферами та ланками системи державних фінансів.

Міністерство фінансів України - центральний орган державної виконавчої влади в сфері фінансової діяльності. Законодавчі документи, якими керується Міністерство фінансів України у своїй діяльності. Основні завдання Міністерства фінансів України, його функції та права. Вертикальна структура органів Міністерства фінансів. Структура центрального апарату Міністерства фінансів України.

Державна Казначейська служба України: організаційна структура, основні завдання та повноваження. Органи держфінінспекції: структура, завдання, функції. Розпорядники бюджетних коштів та їх повноваження. Органи Державної податкової служби України: склад, завдання.

Поняття фінансової політики, її складові. Задачі і принципи фінансової політики. Форми і методи реалізації фінансової політики. Методи впливу фінансової політики на досягнення стабілізації та економічного зростання в державі. Типи фінансової політики: жорстка регламентація, помірна регламентація і політика мінімальних обмежень. Стратегія і тактика фінансової політики України на сучасному етапі. Фінансова криза і її вплив на безпеку держави.

Бюджетна політика: сутність та основні напрями на сучасному етапі. Бюджетна стратегія та бюджетна тактика. Завдання та мета бюджетної політики. Бюджетне законодавство як правова основа розроблення та реалізації бюджетної політики. Мета бюджетної політики. Чинники впливу на бюджетну політику.

Податкова політика: поняття податкової політики та її напрями. Основні принципи податкової політики: фіскальна, економічна та соціальна ефективність. Податкова система України. Основні етапи її становлення. Склад і структура податкової системи України. Податкова політика України в сучасних умовах.

Тема 2. *Бюджетна система та бюджетний устрій.*

Категорія «бюджет» за економічним змістом та матеріальним змістом, за формою та з правової точки зору. Особливості бюджету як ланки фінансової системи. Ознаки бюджету як економічної категорії. Учасники бюджетних відносин. Функції бюджету. Роль і місце бюджету у перерозподільчих відносинах у суспільстві. Взаємозалежність між ВВП і бюджетом. Бюджетна централізація ВВП та її межі. Фінансові протиріччя в суспільстві, пов'язані з формуванням бюджету та способи їх вирішення. Бюджетний вплив на забезпечення економічного і соціального розвитку. Бюджетна модель суспільства, необхідність її реформування в Україні.

Бюджетна система держави, її зміст і призначення, правова основа. Принципи побудови бюджетної системи України та шляхи її вдосконалення.

Склад і структура дохідної частини Державного бюджету України. Класифікація доходів Державного бюджету. Джерела формування доходів Державного бюджету. Методи формування державних доходів.

Податки в системі державних доходів. Податкова система. Поняття податкової системи і вимоги до неї. Принципи побудови податкової системи.

Сутність видатків Державного бюджету. Фактори, що обумовлюють використання бюджетних видатків. Класифікація видатків. Склад видатків та кредитування Державного бюджету. Загальний та спеціальний фонди видатків. Класифікація видатків Державного бюджету. Державні програми, що фінансуються з Державного бюджету. Таємні видатки. Резервний фонд бюджету. Джерела здійснення видатків бюджетів. Забезпечення здійснення видатків. Передача державою права на здійснення видатків.

Планування і прогнозування показників бюджетів. Структура бюджетів: горизонтальний і вертикальний розріз. Поняття про бюджетну систему. Елементи

бюджетної системи. Побудова бюджетної системи. Види бюджетів. Бюджетний устрій. Основні засади бюджетного устрою.

Елементи, структура та принципи побудови бюджетної системи України. Організація функціонування бюджетної системи. Зведений (консолідований) бюджет України та його складові. Принципи побудови бюджетної системи України. Загальний та спеціальний фонд. Власні надходження бюджетних установ та напрями їх витрачання.

Законодавча і нормативна база функціонування бюджетної системи. Інформаційне забезпечення бюджетної системи: його сутність та структура Організація інформаційного забезпечення.

Сутність та причини виникнення бюджетного дефіциту. Класифікація видів дефіциту бюджету. Бюджетний дефіцит як основний чинник державного кредиту. Причини виникнення бюджетного дефіциту: об'єктивні та суб'єктивні. Види бюджетного дефіциту та його класифікація. Оцінки граничного розміру бюджетного дефіциту. Складові бюджетного дефіциту та їх взаємозв'язок.

Напрями збалансування Державного бюджету. Джерела покриття бюджетного дефіциту. Інфляційні та неінфляційні джерела фінансування дефіциту. Методи обмеження та шляхи скорочення дефіциту бюджету.

Бюджетний процес. Організація бюджетного планування. Основні його етапи. Бюджетне регулювання. Сутність бюджетного процесу. Стадії бюджетного процесу. Значення бюджетного процесу. Учасники бюджетного процесу.

Стадії бюджетного процесу на загальнодержавному рівні: їх складові, основні виконавці та контрольні терміни виконання. Характеристика стадій бюджетного процесу: складання проекту бюджету, розгляд та ухвалення Закону, виконання бюджету, підготовка та розгляд звіту про виконання бюджету. Індикативні та прогнозні показники Державного бюджету. Зміст проекту Основних напрямів бюджетної політики. Зміст Закону про Державний бюджет. Зміст перехідних положень. Зміст квартальної звітності про виконання бюджету. Зміст річного звіту про виконання бюджету. Особливості формування надходжень бюджету та здійснення витрат бюджету в разі несвоєчасного набрання чинності законом про Державний бюджет України. Внесення змін до Закону про Державний бюджет України. Перевиконання надходжень Державного бюджету України. Скорочення видатків і кредитування загального фонду Державного бюджету України. Захищені видатки бюджету.

Стадії бюджетного процесу на місцевому рівні: їх складові, основні виконавці та контрольні терміни виконання. Характеристика стадій бюджетного процесу: складання проекту бюджету, розгляд та прийняття бюджету, виконання бюджету, підготовка та розгляд звіту про виконання місцевого бюджету. Зміст рішення про місцевий бюджет.

Тема 3. Система місцевих бюджетів.

Поняття місцевих бюджетів. Аналіз місця і ролі місцевих бюджетів в бюджетній системі України. Сутність доходів місцевих бюджетів. Умови оптимальної забезпеченості загальнодержавного та місцевих бюджетів. Джерела доходів місцевих бюджетів. Підходи до наповнення місцевих бюджетів. Склад закріплених доходів місцевих бюджетів.

Сутність видатків місцевих бюджетів. Критерії розмежування видів видатків між місцевими бюджетами. Склад видатків, що здійснюються з бюджетів сіл, селищ, міст районного значення. Видатки, що здійснюються з бюджетів міст обласного значення, районних бюджетів, бюджетів об'єднаних територіальних громад, що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад.

Поняття та мета регулювання міжбюджетних відносин. Сутність міжбюджетних відносин. Бюджетне регулювання. Міжбюджетні трансферти та їх види. Базові дотації, субсидії, реверсні дотації та додаткові дотації. Фінансові нормативи бюджетної забезпеченості та методи їх визначення. Коригуючі коефіцієнти для фінансових

нормативів бюджетної забезпеченості.

Види трансфертів, що надаються з Державного бюджету місцевим бюджетам. Порядок та умови надання субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам. Горизонтальне вирівнювання податкоспроможності обласних бюджетів. Індекси податкоспроможності, методика визначення та їх нормативні межі. Горизонтальне вирівнювання податкоспроможності бюджетів міст обласного значення, районів і об'єднаних територіальних громад, що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад. Міжбюджетні трансферти між місцевими бюджетами.

Порядок перерахування міжбюджетних трансфертів. Реформування міжбюджетних відносин та шляхи їх удосконалення.

Тема 4. Державний кредит і управління державним боргом.

Економічна природа державного кредиту, його сутність та значення. Матеріальний зміст державного кредиту. Специфічні риси державного кредиту. Відмінності державного кредиту від банківського. Функції державного кредиту. Форми та види державного кредиту. Державні позики як засіб покриття дефіциту бюджету та їх вплив на економіку країни. державних позик. Чинники, на яких має ґрунтуватися залучення позик.

Бюджетний дефіцит як основний чинник державного кредиту. Роль і місце державного кредиту в покритті дефіциту бюджету. Передумови державного кредиту: наявність кредиторів, в яких є вільні кошти; довіра з боку кредиторів до держави; зацікавленість у наданні позик. Платоспроможність держави у погашенні боргів і виплаті доходу.

Державні позики як основна форма державного кредиту. Класифікація видів державних позик: за правом емісії; за ознакою держателів цінних паперів; за формою виплати доходів; за термінами погашення; за методами розміщення. Види цінних паперів з державних позик: облігації та казначейські зобов'язання (векселі).

Сутність та класифікація державного боргу. Основні причини виникнення та зростання державного боргу України. Державні та місцеві гарантії. Граничні обсяги державного (місцевого) боргу та державних (місцевих) гарантії. Управління державним боргом. Обслуговування державного боргу. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу. Основні способи управління, політика реструктуризації державного боргу. Джерела покриття бюджетного дефіциту. Шляхи погашення державного боргу. Політика реструктуризації державного боргу.

Тема 5. Державні цільові фонди та державне страхування.

Склад фондів, їх економічна природа і призначення.

Пенсійний фонд. Зміст та структура пенсійної системи. Єдиний соціальний внесок. Характеристика рівнів пенсійної системи.

Державне страхування як економічна категорія та його характерні ознаки. Функції, форми і види державного страхування. Троїста модель страхових фондів. Регулювання страхової діяльності в Україні.

Тема 6. Фінанси державних підприємств і організацій.

Фінанси державних суб'єктів господарювання. Організація фінансової діяльності державних підприємств. Обмеження щодо розпорядження майном державних підприємств. Казенне підприємство як особливий вид державного підприємства. Управління казенним підприємством. Особливості фінансової діяльності казенних підприємств.

Фінанси комунальних підприємств.

Тема 7. *Державний фінансовий контроль.*

Сутність та призначення фінансового контролю, його роль у виконанні бюджету. Види, форми та методи бюджетного контролю.

Органи фінансового контролю, їх повноваження. Рахункова палата: завдання, повноваження, функції. Державна Казначейська служба України казначейство: організаційна структура, основні завдання та повноваження. Органи держфінінспекції: структура, завдання, функції. Розпорядники бюджетних коштів та їх повноваження. Органи Державної податкової служби України: склад, завдання.

Податковий контроль та його організація в Україні. Облік платників податків та надходжень податків і обов'язкових платежів. Податкова звітність, порядок і методи її перевірки.

Митний контроль. Митні органи України, їх функції та повноваження. Митне оформлення. Контроль митних органів за сплатою мита і митних платежів. Особливості контролю за переміщенням через митний кордон підакцизних товарів.

Тема 8. *Фінансові аспекти зовнішньоекономічної діяльності держави.*

Елементи фінансового механізму зовнішньоекономічної діяльності держави. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Митне регулювання та митний тариф. Валютне регулювання. Основні напрями та особливості валютного регулювання в Україні. Спільні підприємства як форма міжнародної економічної співпраці.

Політика виставлення балів

Форма, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

- виконання вправ на практичних заняттях (діапазон 0-3 бали);

3 бали	правильне виконання;
2 бали	в цілому правильне виконання, з незначною кількістю помилок;
1 бал	неповне виконання з значною кількістю помилок;
0 балів	студент не виконав завдання

- виконання завдань самостійної роботи – діапазон 0-3 бали:

3 бали	в цілому правильне виконання, з незначною кількістю помилок;
2 бали	неповне виконання з значною кількістю помилок;
1 бал	виконання задовольняє мінімальні критерії, студент робить принципові помилки;
0 балів	студент не виконав завдання

- опитування (діапазон 0-2 бали):

2 бали	здобувач вищої освіти надав відповідь;
1 бал	здобувач вищої освіти надав часткову відповідь;
0 балів	здобувач вищої освіти не надав відповідь

- розв'язування тестів (діапазон 0-4 бали для денної форми навчання (0-23 – для заочної форми навчання) – оцінюється за питомою вагою наданих вірних відповідей шляхом тестування на онлайн-платформі MOODLE);

- виконання індивідуального пошукового завдання:

4 бали	правильне виконання;
3 бали	в цілому правильне виконання, з незначною кількістю помилок;
2 бали	неповне виконання з значною кількістю помилок;
1 бал	виконання задовольняє мінімальні критерії, студент робить принципові помилки;
0 балів	студент не виконав завдання

Форма проведення підсумкового контролю згідно з робочим та навчальним планом – залік.

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Бюджетна система: тенденції розвитку / [В.М. Мазярчук та ін.]; під ред. В.М. Мазярчука. Київ: «ФОП Лопатіна О.О.», 2019. 384 с.
2. Волохова І.С., Шикіна Н. А., Волкова О. Г. Фінанси: навч. посіб. Одеса: ОНЕУ, ТОВ «Пром-Арт», 2018. 263 с.
3. Гордей О.Д., Биховченко В.П., Ковальчук А.М. Державні цільові фонди: навч. посіб. Університет державної фіскальної служби України. Ірпінь. УДФСУ, 2020. 349 с.
4. Державні фінанси: Методичні рекомендації для вивчення дисципліни [Текст] : для студ. спец. 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», ступінь бакалавр / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, Каф. Фінансів та банк. справи ; Н.О. Слободянюк. Кривий Ріг : [ДонНУЕТ], 2019. 67 с.
5. Луїна І.О. Публічні фінанси в макроекономічній політиці зростання: монографія НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». К., 2020. 440 с.
6. Миськів Г. Бюджетна система : теоретичні та практичні аспекти (у схемах і таблицях) : навч. посіб. Львів : Растр-7, 2020. 272 с.
7. Пасічний М.Д. Фінансова політика держави: монографія. Київ. Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 440 с.
8. Податкова система [Електронний ресурс] : навчальний посібник / Ю. Б. Іванов, В. Ф. Тищенко, О. Є. Найдено та ін. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 408 с. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/bitstream>
9. Податкова система: конспект лекцій [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. спеціальності 051 «Економіка» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: Гречко А.В.– Електронні текстові дані. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 119 с. URL: <https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/47893/1/Podatкова.pdf>
10. Становлення та розвиток податкової системи України [Текст] : монографія / М. Г. Волощук, І. І. Матьола, Т. О. Карабін, О. В. Білаш. – Ужгород : Видавництво Олександри Гаркуші, 2021. – 172 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib>
11. Ярошевич Н.Б., Кондрат І.Ю., Якимів А.І. Бюджетна система: Практикум: навч. посіб. Львів.: «Новий Світ-2000», 2019. 400 с.

Допоміжні

1. Алескерова Ю.В., Ременюк А.Р. Управління фінансовими ресурсами державних підприємств. *Причорноморські економічні студії*. Гроші, фінанси та кредит. 2018. Вип. 30-2. С. 45-48. URL: http://bses.in.ua/journals/2018/30_2_2018/12.pdf
2. Арістов Ю.Ю. Бюджетна система як інструмент соціально-економічного розвитку країни. *Економіка та держава*. Економічна наука. №3. 2020. С. 154-159.
3. Беля А.Р. Теоретичні засади функціонування системи державного фінансового контролю. *Економічний аналіз*. Теоретичні та прикладні аспекти аналізу в сфері фінансів. Том 28. №3. 2018. С. 134-139.
4. Білявська А.Ю. Теоретичні аспекти державних запозичень в контексті фінансової стабільності України. Придніпровська державна академія будівництва та архітектури. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2019. Вип. 6 (23). С. 575-580. URL: http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/23_2019/87.pdf
5. Борушок І.І. Теоретичні основи дослідження державних фінансів в системі соціального захисту населення. *Акутальні проблеми розвитку економіки регіону*. Державні фінанси. Вип. 15. Т. 2. 2019. С. 107-112.

6. Бухтіарова А., Пахненко О., Белова І. Управління фінансами, орієнтоване на результат, як підхід до синергії інструментів державної політики. *Економіка та суспільство*. 2021. №28. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-28-15>
7. Бюджетний кодекс України від 08 лип. 2010 р. № 2456-VI (зі змін. і доп.) Верховна Рада України. – URL:Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>. (дата звернення: 30.08.2021).
8. Ватаманюк-Зелінська У.З., Огірко О.Т. Роль державного кредиту в економічному розвитку України. *Інноваційна економіка*. 2021. № 1-2 (86). С. 28-32. URL: <http://inneco.org/index.php/inneco.ua/article/view/715/788>
9. Давидова І.І. Державна фінансова політика суспільного розвитку. *Інвестиції: практика та досвід*. Економічна наука. №6. 2019. С. 57-63.
10. Далевська Т.А. Бюджетне регулювання міжбюджетних відносин. Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. Вип. 21. С. 583-585. URL: <http://global-national.in.ua/archive/21-2018/111.pdf>
11. Денищенко Л.В. Місцеві бюджети: походження, поняття, структура, напрями розвитку та їх роль в регіональному розвитку. Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. Вип. 22. С. 782-784. URL: <http://global-national.in.ua/archive/22-2018/146.pdf>
12. Державна фінансова політика України в умовах євроінтеграції: погляди науковців та практиків: зб. наук. доп. за матеріалами II Всеукр. наук.-практ. конф., м. Львів, 18 лютого 2021 р. ЛНУ імені Івана Франка, 2021. 366 с.
13. Дікань Л. В. Державний фінансовий контроль: концептуальні основи його розвитку. *Міжнародний науковий журнал «ІНТЕРНАУКА»*. Серія: «Економічні науки». 2019. № 2(22). С. 38-51. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/21256>
14. Дмитрик О.О. Бюджетний процес в Україні в сучасних умовах. *Право та інноваційне суспільство*. 2018. №1(10). С. 72-77.
15. Доброскок С.С. Проблеми та перспективи розвитку фінансової політики України. *При чорноморські економічні студії*. Вип. 30-2. 2018. С. 57-59.
16. Дрепін А.В. Методологічні засади розвитку міжбюджетних відносин. Економіка та держава. *Економічна наука*. 2018. №8. С. 93-97. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/8_2018/22.pdf
17. Дяченко С.А. Особливості функціонування механізму державного управління в системі міжбюджетних відносин України. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського*. Серія: Державне управління. 2018. Том 29 (68). С. 82-89. URL: http://www.pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2018/5_2018/17.pdf
18. Заїчко І.В. Оцінка зарубіжного досвіду реалізації бюджетної політики у сфері міжбюджетних відносин. *Статистика України*. 2018. №1. С. 40-46. URL: <http://194.44.12.92:8080/jspui/bitstream/123456789/3423/1/40-46.pdf>
19. Іванченкова Л., Скляр Л., Ткачук Г., Гратьєва Т. Трансформація системи державного фінансового контролю в умовах ринкових перетворень. *Вісник Хмельницького національного університету*. Економічні науки. 2022. №3. С. 120-125. URL: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2022/07/2022-306-17.pdf>
20. Ізюмська А.В., Куряча Н.В. Історико-економічні аспекти дослідження державного боргу. *Економіка і суспільство*. Гроші, фінанси і кредит. 2018. Вип. №16. С. 745-750. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/16_ukr/113.pdf
21. Качула С. Інститут державного контролю як механізм посилення ефективності використання фінансових ресурсів на соціальний розвиток. *Економіка та суспільство* 2020. №21. С. 107-113. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/36>

22. Кириленко О.П., Дерлиця А.Ю. Предмет та вектори дослідження теорії суспільних фінансів. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. С. 155-160. DOI: <https://doi.org/10.32841/2413-2675/2020-42-27>
23. Кліменко Д. І. Становлення та функціонування податкової системи України. *Актуальні проблеми держави і права* : зб. наук. пр. Вип. 87. Одеса : Гельветика, 2020. С. 72-77. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/14096>
24. Коровій В.В. Державна фінансова політика як інструмент економічного зростання. *Економіка та держава*. Економічна наука. №12. 2020. С. 50-54.
25. Кравець В.І. Основні напрями фінансової політики в умовах економічних перетворень. *Економіка та держава*. Економічна наука. №9. 2018. С. 55-60.
26. Кресіна І.О., Стойко О.М. Цільові фонди як механізм фінансування пост конфліктної відбудови. *Політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку. Науковий журнал «Політікус»*. 2020. Вип. 5. С. 155-159. URL: http://politicus.od.ua/5_2020/25.pdf
27. Крикун Т. І. Місцеві бюджети як інструмент економічного розвитку адміністративно-територіальних одиниць. *Ефективна економіка*. 2020. № 12. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8470> (дата звернення: 14.12.2022). DOI: 10.32702/2307-2105-2020.12.124
28. Кузь В.І. Податкова система: навч. посіб. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 240 с. URL: https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/4667/Podatкова_sustema_Kuz_2022.pdf?sequence=1&isAllowed=y
29. Кур'янов В.В. Уніфікація системи державного фінансового контролю в умовах глобалізації. *Соціальна економіка*. 2020. Вип. 59. С. 72-83. URL: <https://periodicals.karazin.ua/socseconom/article/view/16121/15012>
30. Медведкова Н. С., Копецький В. В. Управління зовнішнім державним боргом у забезпеченні фінансової стабільності. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 3. С. 39–46. DOI: 10.32702/2306-6814.2021.3.39 <http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=7321&i=5>
31. Пасічний М. Методологічні засади формування фінансової політики країни. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. Фінанси, оподаткування, аудит. №3. 2018. С. 116-130.
32. Податковий кодекс України [від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI] зі змінами і доповненнями. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>. (дата звернення: 30.08.2019).
33. Пустовіт Ю.Ю. Суб'єкти державного фінансового контролю України в умовах євроінтеграції. *Держава та регіони*. Серія: Право. 2019. №3 (65). С. 196-203. URL: http://www.law.stateandregions.zp.ua/archive/3_2019/34.pdf
34. Раделицький Ю.О. Місцеві бюджети в умовах децентралізації: теоретичні аспекти. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2018. Вип. 5 (133). С. 147-153. URL: [http://ird.gov.ua/sep/sep20185\(133\)/sep20185\(133\)_147_RadelytskyuYuO,KvasniyOR.pdf](http://ird.gov.ua/sep/sep20185(133)/sep20185(133)_147_RadelytskyuYuO,KvasniyOR.pdf)
35. Ровинський Ю.О. Модернізація системи правового забезпечення державного фінансового контролю України в контексті європейського досвіду. *Правова держава*. 2018. №31. С. 53-60. URL: <http://pd.onu.edu.ua/article/view/143449/144635>
36. Рошило В.І. Шляхи реформування системи міжбюджетних відносин у контексті децентралізації бюджетної системи України. *Гроші, фінанси і кредит*. 2020. Вип. I-II (77-78). С. 170-182. URL: http://chtei-knteu.cv.ua/herald/content/download/archive/2020/v1_2/14.pdf
37. Савченко А.М., Блищик Л.В. Аналіз податкового навантаження в контексті імплементації європейських стандартів у національну економіку України. *Економіка та держава*. Економічна наука. №5. 2018. С. 94-96.

38. Савчук С.В., Коломийчук Н.М. Державні фінанси в демократичному суспільстві. *Причорноморські економічні студії. Гроші, фінанси і кредит*. Випуск 72-2. 2021. С. 113-116.
39. Сидор І.П. Міжбюджетні трансферти в системі доходів місцевих бюджетів: сучасний стан та напрями вдосконалення. *Гроші, фінанси і кредит*. 2019. Вип. 32. С. 363-370. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/32_2019_ukr/55.pdf
40. Сисоєва І. М., Добіжа Н. В. Особливості здійснення державного фінансового контролю в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 18. С. 11–18. DOI: 10.32702/2306-6814.2021.18.11
41. Сірик З.О. Особливості вдосконалення міжбюджетних відносин в умовах децентралізації влади. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. *Фінансова політика*. 2020. Вип. 2 (142). С. 46-54. URL: [http://ird.gov.ua/sep/sep20202\(142\)/sep20202\(142\)_046_SirykZ.pdf](http://ird.gov.ua/sep/sep20202(142)/sep20202(142)_046_SirykZ.pdf)
42. Слаблюк Н.С. Податкова система України: сучасний стан та напрями вдосконалення. *Правове забезпечення адміністративної реформи*. 2019. №1. С.87-89. URL: <http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2019/1/24.pdf>
43. Стойко О.Я., Шубенко І.А. Оцінка стану державного боргу України та напрями його оптимізації. *Проблеми економіки*. 2021. №1. С. 123-133. URL: https://www.problecon.com/article/?year=2021&abstract=2021_1_0_123_133
44. Татарин Н.Б., Васьків І.М. Сучасна фінансова політика в Україні: проблеми і перспективи розвитку. *Науковий погляд: економіка та управління*. Економічна теорія та історія економічної думки. №1 (59). 2018. С. 7-12.
45. Труфен Чорновол А.О. Напрями розвитку системи управління державними фінансами. *Економічний вісник Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету імені Григорія Сковороди*. Збірник наукових праць учених та аспірантів. Переяслав, 2021. № 49. С.216-220. URL: <http://rps.chtei-knteu.cv.ua:8585/jspui/handle/123456789/335>
46. Фінанси суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності [Електронний ресурс] : практикум для студентів усіх спеціальностей першого (бакалаврського) рівня. Уклад. С. І. Стахорська. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 43 с. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/>
47. Фінансова політика України в умовах євро інтеграційних процесів. *Економіка і суспільство*. Мукачівський державний університет. Вип. №19. 2018. С. 1085-1088.
48. Фурдичко Л.Є., Піхоцька О.М. Стан зовнішнього державного боргу в економічних реаліях України: його аналіз, причини і наслідки. *Економіка та держава*. Економічна наука. 2019. №11. С. 25-29. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/11_2019/7.pdf
49. Хомутенко А. Методологічні аспекти оцінювання соціального ефекту від управління державними фінансами України. *Вісник соціально-економічних досліджень*. Збірник наукових праць. Одеський національний економічний університет. 2020. №2 (73). С. 94-106. URL: http://journals.uran.ua/vsed_oneu/article/view/219940/219713
50. Хомутенко А. Методологічні підходи в управлінні державними фінансами. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2018. №4 (199). С. 55-62. URL: <http://bulletin-econom.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/2018/10/199-55-62.pdf>
51. Хомутенко А.В. Державний контроль ефективності управління державними фінансами України. *Економіка та держава*. 2020. №2. С. 46-56. DOI: 10.32702/2306-6806.2020.2.48
52. Хомутенко А.В. Методичний інструментарій управління державними фінансами. *Проблеми економіки*. 2018. №2 (36). С. 350-356. URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2018-2_0-pages-350_356.pdf
53. Хомутенко А.В. Організація нормативно-правового забезпечення управління державними фінансами України. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2019. Вип. №2 (70). С. 99-106 http://psae-jrnl.nau.in.ua/journal/2_70_2_2019_ukr/14.pdf

54. Чеберяко О., Медведкова Н. Особливості міжбюджетних відносин в умовах децентралізації. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. Економіка. 2021. №4 (217). С. 75-83. URL: <http://bulletin-econom.univ.kiev.ua>
55. Якимчук І.М. Державний фінансовий контроль в Україні та перспективні напрями його вдосконалення. *Економіка та держава*. 2021. №7. С. 34-39. DOI: 10.32702/2306-6806.2021.7.34
56. Ярема Б.П., Ролько А.В. Сучасна податкова система України: проблеми та перспективи розвитку. *Причорноморські економічні студії*. Випуск 34. 2018. С. 171-175. URL: http://bses.in.ua/journals/2018/34_2018/38.pdf

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Офіційний портал Верховної ради України: <https://www.rada.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Міністерства фінансів України : <https://www.mof.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Державної казначейської служби України: <https://www.treasury.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Державної аудиторської служби України: <https://dasu.gov.ua/>
5. Офіційний сайт Полтавської міської ради та виконавчого комітету м. Полтави : <https://www.rada-poltava.gov.ua/>
6. Офіційний сайт Полтавської облдержадміністрації: <https://www.adm-pl.gov.ua/>
7. Офіційний сайт Пенсійного фонду України: <https://portal.pfu.gov.ua/>
8. Офіційний сайт Фонду соціального страхування України: <http://www.fssu.gov.ua/>